

EESTI SPORDIFOTO PIKKADE SÄRIAEGADE KIUSTE

Ajaloolane TÖNIS LIIBEK heidab pilgu ajale, mil Eestis tehti esimesed ülesvõtted sportimisest, ning tutvustab, kuidas spordifoto muutus mõne aastakümnega staatilisest dünaamiliseks.

Enda kehalise arendamise, sportlike mängude ja võistlemisega on Eestis tegeletud läbi aastasade, kuid spordi harrastamine tänapäevases mõttes hakkas levima alles 19. sajandil. Nõnda hakati 1802. aastal taasavatud Tartu Ülikoolis õpetama ratsutamist, vehklemist, ujumist ja tantsimist ning 1805. aastal Võrumaal Kanepi kihelkonnakoolis poistele kehalist kasvatust.¹

Spordiseltsidesse organiseerumine algas Eestis 1820. aastal Uljaste Purjetajate Ordu (*Orden Kühner Segler*)² asutamisega Tallinnas, kuid hoogustus eelkõige 19. sajandi teisel poolel. Kõik esimesed klubid ja ühingud asutasid baltisakslased.

Kuigi fotograafia oli hakanud Eestis levima juba 1840. aastatel, pärinevad varaseimad ülesvõtted sportimisest või kohalikest spordiüritustest alles 1870. aastatest. Nõnda jäädvustas Carl Schulz 1879. aastal üliõpilaste spordipidu Tartus (foto 1). Neil varasematel fotodel pole püütud kujutada aga mitte sportimist, vaid üritusest osavõtjaid. Suuresti oli see tingitud pikast säriajast, mistõttu välditi kiire liikumise pildistamist.³

Tehnilised vajakajäämised fotograafias ei takistanud aga sugugi 19. sajandi lõpukümnenditel spordi populaarsemaks muutumist ka eestlaste hulgas. Heas füüsilises vormis maapoiste seas sai üheks menukamaks alaks raskejõustik.⁴ Juba 1888. aastal asutati esimene mitteametlik eestlaste raskejõustikuring, millest kasvas välja Tallinna Vabatahtlik Atleetide Klubi. Peatselt alustasid esimesed eestlased oma karjääri ka elukutseliste sportlastena, näiteks 1894. aastal hakkas maadlusega leiba teenima Gustav Vain. Veidi hiljem saavutasid maailmakuulsuse maadlejad Georg Lurich, Georg Hackenschmidt ja Aleksander Aberg.

Kõik nad lasid ennast sageli ka fotole jäädvustada – küll riietega, küll ilma, nii lihtsalt poseerides kui ka maadlusvõtteid demonstreerides. Nõnda leidub Lurichist kümneid erinevates poosides ülesvõtteid (foto 2).⁵ Pildid temast ja teistest pea rahvuskangelase staatuses raskejõustiklastest levisid laialdaselt. Suurema osa Eesti Vabariigi eelsest ajast pärit sportlastega seotud ülesvõtetest moodustavadki just sellised raskejõustiklaste ateljeepildistused.

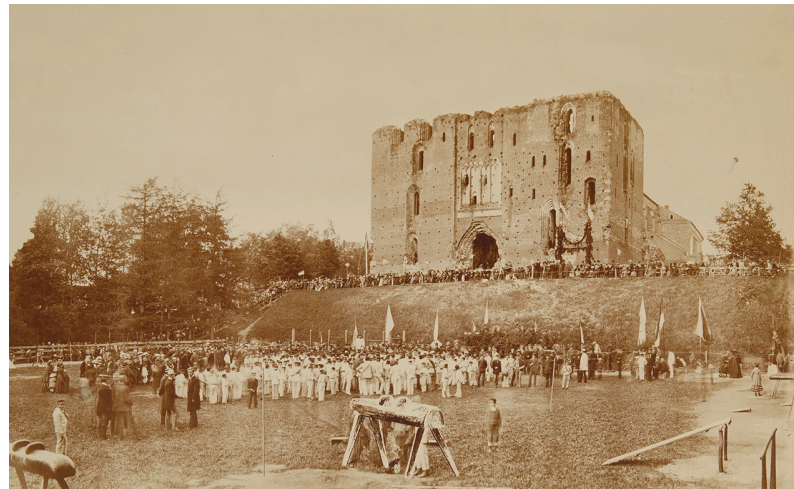

Foto 1. Carl Schulz. Üliõpilaste spordipidu 1879. aastal Tartus Toome oru võimlemisväljakul. Eesti Ajaloomuuseum, F 17626

Photo 1. Carl Schulz. Students' sports festival in 1879 in Tartu, Toome oru sporting field. Estonian History Museum, F 17626

Kiiresti muutus eestlaste seas populaarseks rattasõit.⁶ Esimese ametliku eestlaste spordiseltsina asutati 1896. aastal Saadjärve Jalgrattasõitjate Selts. 1901. aastal loodi Tallinnas Jalgrattasõitjate Selts Kalev, mille asutajaliikmete hulka kuulus ka Konstantin Päts. Nendes seltsides ei tegeletud mitte üksnes jalgrattasõiduga – nõnda harrastati Kalevis lisaks veel uisutamist, veidi hiljem ka tennist, kergejõustikku, ujumist, jalgpalli ja sõudmist. Järgnevatel aastatel asutati üle maa arvukalt jalgrattasõitjate ühendusi.⁷ Pildistusi jalgrattaühingute väljasõitudest ja seltskondadest võib alates sajandivahetusest leida üsna arvukalt.⁸

Lisaks raskejõustikule ja rattasõidule harrastasid eestlased ülemöödunud sajandil ka kergejõustikku, eelkõige jooksmist, aga ka teivashüpet, võimlemist ja teisi alasid.⁹ Teadaolevalt varaseim Eestis tehtud pildistus sportimisest pärineb 1898. aastast, mil Tartus korraldati käimisvõistlus (foto 3).

1 Kehalise kasvatuses tunnis õpetati noortele palli- ja veeremänge, võimlemisharjutusi, heitmist, maadlemist, ronimist, jooksmist ja ujumist. See oli siiski erandlik nähtus ning alles 1878. aasta kooliseadusega hakati rahvakoolides poistele õpetama võimlemist. Vt „Eesti sport läbi aegade“, Tallinn 1996.

2 See sportlik ühendus tegutses küll vaid paar aastat.

3 Kuigi juba 1870. aastatel eksperimenteeris inglise fotograaf Eadweard Muybridge jooksva inimese ja galopeeriva hobuse pildistamisega, omandasid Eestis tegutsenud fotograafid sellise tehnilise võimekuse alles 20. sajandil.

4 „100 aastat Eesti raskejõustikku (1888–1988)“, koostanud Lembit Koik, Tallinn 1996

5 Vt ka „Lurich“, koostanud Paavo Kivine, Tallinn 2011.

6 „100 aastat jalgrattasporti Eestis“, koostanud Heino Kask, Tallinn 1986.

7 Tiit Lääne „120 aastat jalgrattasporti Eestis“, Tallinn 2006

8 Nt grupifoto Haapsalu jalgratturite väljasõidust 1904. aastal (Haapsalu ja Läänemaa Muuseumid SA, F 1636.21). Vt ka Risto Mets „Ajalooline foto kõneleb suurest rattasõidust“ – Postimees, 29.05.2013.

9 Erlend Teemägi „Eesti kergejõustik 100“, Tallinn 2009.

Foto 2. 1876. aastal sündinud raskejõustiklane Georg Lurich võõvõitlusvööga 1890. aastatel ateljees poseerimas. Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseum SA (= ESM), F 20:200

Photo 2. Strongman Georg Lurich, born in 1876, with belt wrestling belt during the 1890s posing in a studio. Estonian Sports and Olympics Museum (ESM), F 20:200

Foto 3. Tartu-Voldi käimisvõistlus 1898. aasta juunis. 22,5 versta (u 24 kilomeetri) käimist alustati hommikul kell 4 ning võistlejad olid seotud paarikaupa jalgadest kokku. Osalejaid oli kuus, neist võitis teatritegelane Karl Jungholz ning teiseks jäi tuntud maalikunstnik Konrad Mägi. ESM F 58:2

Photo 3. Race walking Tartu-Voldi in June 1898. The ca 24 kilometer long race started at four in the morning and the competitors were in pairs, bound together by their feet. There were six participants, theatre activist Karl Jungholz won and famous painter Konrad Mägi came second. ESM F 58:2

Foto 4. A. Häelmann. Teivashüpe Kanepis 20. sajandi alguses. ESM F 227:1

Photo 4. A. Häelmann. Pole vaulting at Kanepi, beginning of the 20th century. ESM F 227:1

Alates sajandivahetusest muutus Eestis kõigkvalmalike spordiselt-side loomine lausa massiliseks. Eri tasemel harrastati jooksmist, võimlemist, jalgpalli, poksi, ujumist, uisutamist, jalgrattasporti jm. Spordiasakondi loodi ka tuletoorjeseltsides ja muudes ühendustes. Sportlasi jäädvustati aga jätkuvalt valdavalt ateljees poseerimas või tehti grupifotosid võistlustel osalejatest ja seltsiliikmetest (foto 4). Selliseid fotosid elavdati erinevate atribuutidega – oli selleks siis tõstekang, jalgratas, suusad või süst (foto 5¹⁰). Kiireid sportlikke tegevusi ja dramaatilisi hetki jäädvustati aga jätkuvalt kunstnikukäega.

Läänes elavdas spordiliikumist oluliselt olümpiamängude tava taaselusdamine. Kuigi juba 1896. aasta esimestel kaasaegsetel olümpiamängudel Ateenas oli osalejate nimekirjas eestlane,¹¹ muutus suurvõistlus siinsele rahvale oluliseks alates 1912. aasta Stockholmi suveolümpiamängudest.¹² Seda olümpiat jäädvustasid fotograafid juba professionaalselt ja detailselt ning tehtud

ülesvõtteid levitati nii postkaartidel kui ka koloreeritud klaasdiapositiividel.¹³

Kui varem pildistati pigem staatilisi spordisündmusi, siis alates 20. sajandi teisest kümnendist muutus spordifoto dünaamiliseks. Nõnda võib Esimesele maailmasõjale eelnenud aastatest leida ülesvõtteid jalgrattasõidust, jooksmisest, teivashüppest, kuulitõukest, kaugushüppest jne.¹⁴

Üheks varasemaks siinmail tehtud kiirelt liikuva inimese pildistuseks võib pidada 1909. aasta ülesvõtet Johann Martini teivashüppest kergejõustikuvõistlusel Riias.¹⁵ Tehniliselt õnnestunud on ka 1911. aastal Riia rahvusvahelisel kergejõustikuvõistlusel tehtud pildistus Kurt Witthofi teivashüppest (foto 6) ning 1913. aasta foto jalgrattavõistlusest Tartus (foto 7).

¹⁰ Sarnast süstadel üle Soome lahe sõitvat seltskonda on jäädvustatud ka 1911. aastal. (Eesti Arhitektuurimuuseum, Ar 7.4.125)

¹¹ Ateenas oli sõudmisvõistkonna nimekirjas USA sõjalaevastikus teeninud eestlane Hermann Lerchenbaum, kelle võistlus jäi aga tormise mere tõttu ära.

¹² Viimendatel suveolümpiamängudel Stockholmis osales 11 eesti sportlast, kellest maadleja Martin Klein võitis hõbemedali. Iseseisva riigina osaleti olümpiamängudel esimest korda 1920. aastal Antwerpenis, kus tõstja Alfred Neuland tõi Eestile esimese olümpiakuula.

¹³ Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseum SA (= ESM) F 279:3–79. Samuti leidub ülesvõtteid selle olümpia Tartus toimunud katsevõistlustest kergejõustikus (ESM F 252:25–27).

¹⁴ Arvukamalt emotsionaalseid pildistusi leidub jooksuüritustest, nt 1912. aastal on jäädvustatud Gustav Kiilimi (ESM F 120:18) ning 1913. aastal Eduard Hiiovi võitu 100 meetri jooksus (ESM F 120:20). Õnnestunud on ka nt 1913. aastal Tallinnas toimunud rahvusvaheliste kergejõustikuvõistluste 100 meetri jooksu stardifoto (ESM F 120:29).

¹⁵ ESM F 120:1278–1279. Samal ajal on tehtud ka pildistus Riia Kaiserwaldi kulgumäel kulgutajatest (ESM F 120:897).

Foto 5. J. & P. Parikas. Süstaga Tallinnast Helsingisse sõitjad 1912. aastal. Vasakult Voldemar Kuusner, kes uppus samal aastal Pirital, Leopold Tõnson ja üliõpilane F. Lindemann. ESM F 25:13

Photo 5. J. & P. Parikas. Paddlers on their way from Tallinn to Helsinki in 1912. From left Voldemar Kuusner who drowned the same year at Piritä, Leopold Tõnson and student F. Lindemann. ESM F 25:13

Neil aastail hakati esimest korda pildistama talispordialasid, nt kiirusutamist,¹⁶ ning muid võistlusi jäädvustati aina põhjalikumalt. Nõnda leidub juba arvukalt ülesvõtteid 1912. aastal toimunud võimlemisseltsi Sport kergejõustikuvõistlusest ning järgmistel aastatel sama seltsi korraldatud rahvusvahelisest kergejõustikuvõistlusest Tallinnas (fotod 8 ja 9).¹⁷ Kuna Lõuna-Eesti kuulus kuni 1917. aastani Liivimaa kubermangu, osalesid Eesti sportlased aktiivselt Riias toimunud võistlustel. Näiteks 1914. aasta juulis, vahetult enne sõja puhkemist toimus Teine Vene olümpiaad Riias, mida jäädvustas oskuslikult eestlasest fotograaf Peter Sohnwald.¹⁸

Spordivõistlused jätkusid ka sõja-aastatel, nõnda on jäädvustatud 1915. aasta Riia karikavõistlusi kergejõustikus (foto 10) ja 1917. aastal toimunud rahvusvahelisi kergejõustikuvõistlusi Tallinnas.¹⁹

Kui varasematest aastatest pärinevate spordipildistuste puhul pole üldjuhul foto autor teada, siis alates 20. sajandi teisest

kümnendist võib tuvastada ka spordisündmuste ülesvõtmisega tegeleenud piltnikke. Nimetada võib Johannes-Georg ja Peeter Parikase ateljeed Tallinnas, mis jäädvustas laiahaardeliselt Eesti elu, sh sporti ja sportlasi,²⁰ samuti tuntud fotograafi Karl Hugo Akelit.²¹

1920. aastatel oli sportimine muutunud juba igapäevaseks ning toimus arvukalt nii kohalikke kui ka rahvusvahelisi võistlusi.²² Populaarsed olid laskesport, purjetamine, male, kerge- ja raskejõustik.²³

Uue spordipildistuste meediumina hakkas 1920. aastal ilmuma Eesti Spordileht, mis oli esialgu pigem tagasihoidlikult illustreeritud,

20 Betty Ester-Väljaots „Eesti esimesed fotokuningad: ajalugu läbi vendade Parikaste fotokameras“, Tallinn 2016.

21 Nt Karl Akeli foto 1914. aasta tõkkejooksust rahvusvahelisel kergejõustikuvõistlusel Tallinnas (ESM F 120:51), u 1921. aastal tehtud pildistus jalgpallimängust Tallinnas (ESM F 33:342) ning 1922. aasta pildistus Tallinn–Märjamaa–Tallinn autorallist (ESM F 254:60).

22 Vt „Eesti spordi aastaraamat 1918–1940“, koostanud Rein Järva, Juhan Maidlo, Erlend Tee-mägi, Tartu 2015.

23 Pärast Eesti iseseisvumist asuti kiirelt korraldama spordielu ning 1919. aastal loodi Eesti Spordi Liit ja Eesti Olümpia Komitee. 1921. aastal loodi esimeste spordialaliitadena Eesti jalgpalli Liit ja Eesti Talispordi Liit ning järgmisel aastal korraldati Eestis esimest korda MM-võistlused tõstmises.

16 Nt foto Johann Martinist kiirusutamise distantsil u 1912. aastal (ESM F 120:832)

17 Nt foto Johann Martini teivashüppest (ESM F 120:11) ja Gustav Kiilimi jooksust (ESM F 120:22) 1913. aasta või Rootsi jooksjast Nyströmist 1914. aasta rahvusvahelisel võistlusel (ESM F 120:19)

18 ESM F 120:1218–1227.

19 ESM F 120:5–6; 120:38.

Foto 6. Läti kergejõusiklane Kurt Witthof teivashüppel ületamas kõrgust 3.30. Rahvusvaheline kergejõustiku võistlus Riias 1911. aastal. ESM F 120:1232

Photo 6: Latvian track and field athlete Kurt Witthof pole vaulting at height 3.30. International track and field competition in Riga in 1911. ESM F 120:1232

kuid juba alates lehe esimestest numbritest hakati seal siiski avaldama fotokollaaže sportimisest.²⁴

Lisaks jooksmise, võimlemise, kõrgushüppe ja muude alade fotodele võib alates 1920. aastatest näha sagedamini pildistusi ka korv- ja jalgpallist (fotod 11 ja 12), iluuisutamisest, jääpallist, suusahüppest ning tennisest.²⁵ Uute pilditeemadena ilmuvad ülesvõtted motosportidist ja purjetamisest ning momentülesvõtted vettehüpetest (foto 13).²⁶ Samuti kohtab aina sagedamini pildistusi sportivatest naistest²⁷ või siseruumidest peetud võistlustest.²⁸ Üllatavalt vähe leidub sellest ajast aga ülesvõtteid ratsavõistlustest ja suustamisest.²⁹

Spordisündmuste jäädvustamise pildikeel jäi 1920. aastatel siiski üsna sarnaseks eelnenud kümnendile. Pea eranditult pildistati üldplaanide ning juba optika piiratud tulenevalt puuduvad draamatilised lähikaadrid.³⁰ Mõnevõrra küll spordifotode tehniline kvaliteet aja jooksul paranes (foto 14), kuid kuni Teise maailmasõjani ei tegutsenud Eestis ühtegi üksnes spordifotode tegemisele pühendunud piltnikku.

24 1930. aastatel hakkasid arvukamalt spordifotosid avaldama ka ajakirjad Nädal Pildis, Eesti Võimleja jt.

25 U 1921. aastal pildistati Eesti Akadeemilise Spordiklubi ja Tartu Noorsoo Seltsi klubivõistlusi jääpallis (ESM F 120:769) ning E. Nüde jäädvustas 1929. aastal Soome suusahüppaja Toivo Nykaneni hüppe Rakvere suusahüppemäel (ESM F 289:4).

26 Vt nt pildistust ujumisvõistlusest 1921. aastal (ESM F 348:69), u 1926. aastal toimunud rahvusvahelisest purjetamisvõistlusest (ESM F 196:112) või mootorrataste pikamaasõidust riigivanema auhinna 1929. aastal (ESM F 254:45).

27 Nt 1922. aastal on jäädvustatud tüdrukute võrkpallivõistlust (ESM F 120: 1093) ning 1926. aastal II Eesti naiste maleturniiri Tartus (ESM F 197:2).

28 Nt pildistus 1922. aastal toimunud esimesest MM-võistlusest tõstmises (ESM F 444:228) või maadluskursusest Tartus 1923. aastal (ESM F 422:37).

29 Nt 1920. aastatel tehtud foto maadlejast Arthur Lõhmusest hobusel takistust ületamas (ESM F 461:34). Esimesed suusavõistlused toimusid Eestis 1921. aastal.

30 Vt nt pildistust Varssavis 1927. aastal toimunud Eesti-Läti-Poola I kolmikmaavõistluse 110 meetri tõkkejooksust (ESM F 120:218) või u 1927. aastal toimunud Tartu maakonna kergejõustiku esivõistluse 1500 meetri jooksust (ESM F 120:279).

ESTONIAN SPORTS PHOTOGRAPHY DEFYING LONG EXPOSURE TIME

Historian TÕNIS LIIBEK looks back upon the time when the first sports photos were taken in Estonia and explains how sports photography evolved from static to dynamic in the course of decades.

Bodybuilding, sports games and competitions extend back many centuries in Estonia but sporting activities in the modern sense began spreading only in the 19th century. After reopening in 1802, Tartu University introduced riding, fencing, swimming and dancing and in 1805 Kanepi socken school in Võrumaa introduced gymnastics for boys.¹

Gathering into sporting societies began in Estonia in 1820 with the establishment of the Order of Audacious Sailors (Orden Kühner Segler)² in Tallinn, but it gained speed mainly during the second half of the 19th century. All the very first clubs and societies were founded by the Baltic Germans.

Although photography had been spreading in Estonia already since the 1840s, the earliest images of sporting activities or of local sporting events date back only to 1870s. One example is the students' sports festival in Tartu, photographed by Carl Schulz (photo 1). Those first images, however, do not aim to depict sporting activities but instead the participants. This was mostly due to the long shutter speed. For that reason photographing fast motion was avoided.³

Technical limits of photography did not hinder sports gaining popularity also among the native Estonians during the last decades of the 19th century. Strength sports became one of the most popular activities among the physically fit country boys.⁴ Already in 1888 the first unofficial strength sports society for Estonians was formed that later evolved into Tallinn Volunteer Athlete Club. Soon afterwards the first Estonians started their careers as professional athletes. For example in 1894 Gustav Vain began wrestling for a living. Some time later wrestlers Georg Lurich, Georg Hackenschmidt and Aleksander Aberg gained world renown.

All of them had often their photos taken – either with clothes on or without clothes, simply standing or demonstrating wrestling

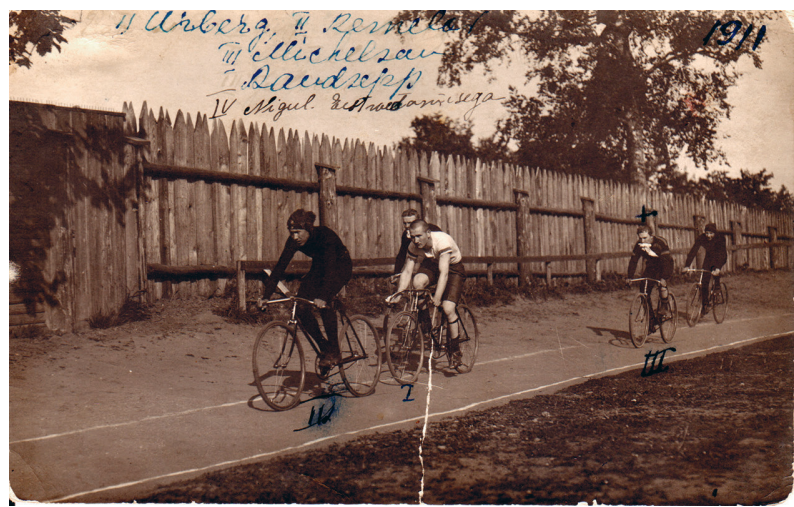

Foto 7. Jalgrattavõistlus Tartus 1913. aastal. ESM F 10:12

Photo 7. Cycling competition in Tartu in 1913, ESM F 10:12

moves. There are dozens of images of Lurich in different poses (Photo 2).⁵ Photos of him and other bodybuilders, elevated almost to the status of national heroes, were widely spread. Most of the images related to athletes, pre dating the birth of The Republic of Estonia, are exactly such studio shots of bodybuilders.

Cycling was gaining fast popularity among Estonians.⁶ The first official sporting society of Estonians was the Saadjärve Cyclists Society formed in 1896. In 1901 Cyclists Society Kalev was established in Tallinn with Konstantin Päts among the founding members. Those societies were not only restricted to cycling – members went skating, later the activities included tennis, track and field athletics, swimming, football and rowing. In the following years numerous cycling societies were formed.⁷ Photos of such

¹ At the lessons of physical education students were taught ballgames and bowling, gymnastic exercises, throwing, wrestling, climbing, running and swimming. This was exceptional, however, and it was the 1878 School Law that established that boys in public schools were to be taught gymnastics. See „Eesti sport läbi aegade” („Estonian Sport Through Times”), Tallinn 1996.

² This sporting society was active only for a few years.

³ Although an English photographer Eadweard Muybridge was experimenting with photographing running humans and galloping horses already in 1890, the photographers active in Estonia gained such technical skills only in the 20th century.

⁴ „100 aastat Eesti raskejõustikku (1888–1988)” („100 Years of Strength Sports in Estonia (1888–1988)”, compiled by Lembit Koik, Tallinn 1996.

⁵ See also „Lurich”, compiled by Paavo Kivine, Tallinn 2011.

⁶ „100 aastat jalgrattasporti Eestis” („100 Years of Cycling in Estonia”), compiled by Heino Kask, Tallinn 1986.

⁷ Tiit Lääne „120 aastat jalgrattasporti Eestis” (120 Years of Cycling Sport in Estonia”), Tallinn 2006.

Foto 8. Anton Ohaka kettaheide 1914. aastal võimlemisseltsi Sport korraldatud rahvusvahelisel kergejõustikuvõistlusel Tallinnas Kalevi väljakul. ESM F 120:40

Photo 8. Anton Ohakas throwing discus at Kalev stadium in Tallinn during the international track and field competitions hosted by the gymnastic society Sport in 1914. ESM F 120:40

Foto 9. 100 meetri jooks 1914. aastal võimlemisseltsi Sport korraldatud rahvusvahelisel kergejõustikuvõistlusel Tallinnas Kalevi väljakul. Vasakult Schwartz, Spiegel, Gustav Kiilim, Rešetnikov, G. Hantvarg, Herbert Vogel. ESM F 120:48

Photo 9. 100 meters sprint at Kalev stadium in Tallinn during the international track and field competitions hosted by the gymnastic society Sport in 1914. From left: Schwartz, Spiegel, Gustav Kiilim, Rešetnikov, G. Hantvarg, Herbert Vogel. ESM F 120:48

Foto 10. 110 meetri tõkkejooks Riia karikavõistlustel kergejõustikus 1915. aastal. Vasakult R. Viduts, I. Strungs, Eberhard, Nikolai Švedrevits. ESM F 120:1202

Photo 10. 110 meters sprint hurdle race at Riga Track and Field Cup in 1915. From left R. Viduts, I. Strungs, Eberhard, Nikolai Švedrevits. ESM F 120:1202

outings of cycling societies and of other groups are plenty from the turn of the century.⁸

In addition to strength sports and cycling, the activities Estonians undertook in the 19th century included track and field, especially running but also pole vaulting, gymnastics and other activities.⁹ The first known photo of sporting event in Estonia dates from a race walking competition held in Tartu in 1898 (photo 3).

From the turn of the century it became very popular to form all kinds of different sports societies. The activities included running, gymnastics, football, boxing, swimming, skating, cycling etc and were carried out at various levels of professionalism. Sporting sections were set up at the associations of fire fighters and other societies. Athletes were still photographed mainly posing in studios or group photos were taken of participants in competitions or of members of societies (Photo 4).¹⁰ Such photos were enlivened with various attributes – weights, a bicycle, skis or

a kayak (Photo 5). Fast motion and dramatic moments were still captured only by the artist hand.

Sporting activities in the West received a significant boost from the revival of the Olympic Games. Although there was an Estonian among the participants of the first modern Olympic Games held in Athens in 1896¹¹, it was the Stockholm Summer Olympics in 1912¹² that made this major sporting event important for Estonians. These games were documented by the photographers in a professional and detailed manner and the images were distributed both on postcards and on colored glass diapositives.¹³

Earlier photos captured mostly static sporting events, but starting from the second decade of the 20th century sports photography became dynamic. Thus we can find photos of cycling, running,

8 For example the group photo of an outing of the cyclists of Haapsalu in 1904 (Museums of Haapsalu and Läänemaa SA, F 1636:21). See also Risto Mets «Ajalooline foto kõneleb suurest rattasõidust (« Historic Photo Speaks of a Grand Cycling Tour »)» – Postimees, 29.05.2013.

9 Erlend Teemägi «Eesti kergejõustik 100» ("Estonian Track and Field 100"), Tallinn 2009.

10 A similar photo of a group paddling over the Gulf of Finland dates from 1911 (Estonian Museum of Architecture, Ar 7.4.125).

11 In Athens an Estonian Hermann Lerchenbaum who served in the US navy was listed among the members of a rowing team but the competition was cancelled due to bad weather.

12 11 Estonian sportsmen took part in the fifth Summer Olympics in Stockholm, wrestler Martin Klein won silver medal. As an independent state Estonia participated for the first time in the Olympic Games in 1920 in Antwerp. Weight lifter Alfred Neuland won the first Olympic gold medal for Estonia.

13 The Estonian Sports and Olympic Museum (= ESM) F 279:3–79. There are also photos from qualification competitions in track and field for these Olympics held in Tartu (ESM F 252:25–27).

Foto 11. Jalgpallikohtumine võimlemisseltsi Sport ja Tartu võistkonna vahel 1920. aastal Tallinnas. Esiplaanil Arnold Kuulman. ESM F 33:340

Photo 11. Football match between the gymnastics society Sport and the Tartu team in Tallinn in 1920. In the foreground Arnold Kuulman. ESM F 33:340

Foto 12. Tallinna linnameeskonna korvpallurid treeningul u 1928. aastal. Vasakult Künnap, Class, Aleksander Margiste. ESM F 65:7

Photo 12. Members of Tallinn city team at basketball training, approximately in 1928. From left Künnap, Class, Aleksander Margiste ESM F 65:7

pole vaulting, shot putting and long jump etc dating from the period before the First World War.¹⁴

One of the oldest photos taken in this part of the world of a person in motion, is a photo dating from 1909 depicting Johann Martin pole vaulting at a track and field competition in Riga.¹⁵ Also photos taken of Kurt Witthoff pole vaulting at the international track and field competition in Riga in 1911 (photo 6) and of a cycling competition in Tartu in 1913 (Photo 7) are technically successfully accomplished.

¹⁴ More numerous are the emotional shots of runners crossing the finishing line, for example in 1912 Gustav Kiilim winning (ESM F 120:18) and in 1913 Eduard Hiiop winning the 100 meters sprint (ESM F 120:20). Also the photo taken at the start of the 100 meters sprint at international track and field competition held in Tallinn in 1913 has turned out very well (ESM F 120:29).

¹⁵ ESM F 120:1278–1279. There is another photo taken at the same time depicting people sledging at the Kaiserwald sledging slope in Riga (ESM F 120:897).

Foto 13. Antwerpeni olümpiamängude katsevõistlused veesportis 1920. aastal Pirital. ESM F 33:194

Photo 13. Qualification competition in water sports for Antwerp Olympic Games at Pirita in 1920. ESM F 33:194

In those years first photos were taken of winter sports, for example speed skating¹⁶, and other competitions were starting to be photographed more comprehensively. Thus there are already numerous photos of the 1912 track and field competition held by the gymnastic society Sport, and of the international track and field competitions held in Tallinn in the following years, organized by the same society (photos 8 and 9)¹⁷. Since South-Estonia belonged until 1917 to the Governorate of Livonia, Estonian sportsmen participated actively in competitions held in Riga. For example in July 1914, right ahead of the outbreak of the war, Riga hosted the Second All-Russia Olympiad that was professionally documented by an Estonian photographer Peter Sohnwald.¹⁸

Sports competitions continued during the war years. Thus we have images from the 1915 Riga Track and Field Cup (Photo 10) and from the 1917 international track and field competitions in Tallinn.¹⁹

The authors of the early sports photos remain in general unknown, but already from the second decade of the 20th century we can identify the lensmen who took photos of sporting activities. We can mention the studio of Johannes-Georg and Peeter Parikas in Tallinn that captured on film the Estonian way of life, including sports and athletes,²⁰ as well as the renowned photographer Karl Hugo Akel.²¹

By the 1920s sporting activities were already common and numerous local and international competitions were held.²² Popular activities included shooting, sailing, chess, track and field and strength sports.²³

A new medium for sports photos appeared when the Estonian Sports Journal was established in 1920. At the start it was a rather sparingly illustrated newspaper but already from the very first issues it began to publish photo collages of sports.²⁴

Starting from 1920, we can see more images appearing of basketball and football games (photos 11 and 12), figure skating, bandy, ski jump and tennis²⁵ in addition to photos of running, gymnastics, high jump etc. As new topics we see images appear of moto

¹⁶ For example the photo of Johann Martin at a speed skating rink in approximately 1912 (ESM F 120:832).

¹⁷ For example photos of Johann Martin pole vaulting (ESM F 120:11) and of Gustav Kiilim running (ESM F 120:22) at the international competition held in 1913 or of the Swedish runner Nyström from the event held in 1914 (ESM F 120:19).

¹⁸ ESM F 120:1218–1227.

¹⁹ ESM F 120:5–6; 120:38.

²⁰ Betty Ester-Väljaots „Eesti esimesed fotokuningad: ajalugu läbi vendade Parikaste foto-kaamera“ („First Kings of Photography in Estonia: History Through the Camera of Parikas Brothers“), Tallinn 2016.

²¹ For example the photo by Karl Akel of the sprint hurdle race at the international track and field competition held in Tallinn in 1914 (ESM F 120:51), the photo taken of a football game in Tallinn at approximately in 1921 (ESM F 33:342) and the photo of the Tallinn-Märjamaa-Tallinn car race in 1922 (ESM F 254:60).

²² See „Eesti spordi aastaraamat 1918–1940“ (Yearbook of Estonian Sport 1918–1940), compiled by Rein Järva, Juhan Maidlo, Erlend Teemägi, Tartu 2015.

²³ After Estonia gained independence steps were taken without delay to organize the sporting life – in 1919 the Estonian Sport Society and the Estonian Olympic Committee were founded. In 1921 the first societies emerged dedicated to a single sport – Estonian Football League and Estonian Winter Sports League. In the following year Estonia held for the first time the world competition in weight lifting.

²⁴ From 1930 onwards also magazines like Nädal Pildis (Week in Photos), Eesti Võimleja (Estonian Gymnast) and others started to print more photos of sporting activities.

²⁵ Approximately in 1921 the competition between the bandy players of the Estonian Academic Sporting Club and the Tartu Youth Society was photographed (ESM F 120:769) and in 1929 E. Nude captured the jump of the Finnish ski jumper Toivo Nykanen from the Rakvere takeoff ramp (ESM F 289:4).

Foto 14. Tartu Ülikooli kehalise kasvatuse instituudi üliõpilased 1929. aastal Pärnu rannas palliharjutusi sooritamas. ESM F 374:17

Photo 14. Students of the Physical Education Institute of the Tartu University on a beach in Pärnu in 1929 doing exercises with balls. ESM F 374:17

sports and sailing and moment shots of diving (Photo 13).²⁶ Photos of women athletes become more frequent²⁷ as well as photos of competitions²⁸ held indoors. At the same time photos of riding competitions and skiing are amazingly scarce from this period.

The imagery of sporting events captured on film remained, however, quite similar to the previous decade in the 1920s. With almost no exception the photos are of a general plan and due to the limits of technology there are no dramatic close-ups. The technical quality of the sports photos improved over the time to some extent (Photo 14) but until the Second World War there was not a single photographer in Estonia exclusively specialized in capturing sports.²⁹

²⁶ See for example the photos from a swimming competition held in 1921 (ESM F 348:69), from an international sailing competition in 1926 (ESM F 196:112) or from a long distance motorcycle race for the prize of the Prime Minister in 1929 (ESM F 254:45).

²⁷ For example in 1922 a girls volleyball competition was photographed (ESM F 120: 1093) as well as in 1926 the Second Estonian Women Chess Tournament held in Tartu (ESM F 197:2).

²⁸ For example photos of the first world competition in weight lifting held in 1922 (ESM F 444:228) or of a wrestling course in Tartu in 1923 (ESM F 422:37).

²⁹ For example a photo taken in 1920 of wrestler Artur Lõhmus on horseback jumping over a pole (ESM F 461:34). First ski competitions were held in Estonia in 1921.